

Bilaga 3. Rättssäker samhällsvård för barn och unga – yttrande avseende slutbetänkandet Rättssäker samhällsvård för barn och unga (SOU 2026:8)

Sammanfattning

Kävlinge kommun tillstyrker huvuddelen av utredningens förslag. Förslagen bedöms sammantaget stärka barnrättsperspektivet och rättssäkerheten i den samhällsvård som ges med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

Kommunen delar särskilt utredningens bedömningar om behovet av ökad sakkunskap i LVU-processen, tydligare regler om vårdens upphörande, stärkt rätt till umgänge med syskon och andra närstående samt förbättrade möjligheter till uppföljning efter avslutad vård.

Kommunen avstyrker förslaget om att ge åklagare befogenhet att fatta interimistiska beslut om omedelbart omhändertagande.

Kommunen vill samtidigt framhålla att flera av förslagen innebär ökade administrativa och ekonomiska konsekvenser för kommunerna. Detta gäller särskilt förslagen om automatisk domstolsprövning, ansvarig socialsekreterare för vårdnadshavare, drogtester samt utökade skyldigheter avseende uppföljning och skydd av syskon. Finansieringsprincipen bör därför beaktas vid ett genomförande.

Ökad sakkunskap

Kävlinge kommun tillstyrker förslaget om ökad användning av sakkunniga i LVU-processen.

Förslaget bedöms kunna bidra till mer rättssäkra och välgrundade bedömningar.

Kommunen anser dock att kriterierna för när sakkunniga ska anlitas bör förtydligas. Förslaget bygger på bedömningar av vad som behövs i det enskilda fallet, vilket riskerar att leda till varierande tillämpning mellan kommuner och domstolar. Kostnader kan också begränsa möjligheten att använda sakkunniga i den omfattning som avses.

Informationsinhämtning under pågående vård

Kävlinge kommun tillstyrker förslaget om utökad uppgiftsskyldighet för myndigheter och yrkesverksamma under pågående vård enligt LVU.

Kommunen bedömer att förslaget stärker socialnämndens möjligheter att få tillgång till relevanta uppgifter och därmed bidrar till mer rättssäkra och välgrundade bedömningar av vårdens genomförande, umgänge och vårdens upphörande.

Kommunen delar även utredningens bedömning att någon motsvarande uppgiftsskyldighet inte bör införas vid uppföljning efter avslutad vård. En sådan reglering skulle innebära ett mer långtgående intrång i den enskildes integritet och bedöms inte stå i proportion till syftet med uppföljningen.

Subsidiär befogenhet för åklagare att besluta om omedelbart omhändertagande

Kävlinge kommun avstyrker förslaget.

Kommunen delar utredningens bedömning att en sådan ordning riskerar att försvaga LVU karaktär som skyddslagstiftning och skapa otydlighet i ansvarsfördelningen mellan berörda myndigheter. Mot bakgrund av befintliga jour- och beredskapslösningar bedöms behovet inte vara tillräckligt visat.

Tidsfrister för vård och verkställighet

Kävlinge kommun tillstyrker förslagen.

Förslagen bedöms minska risken för att vårdbeslut förfaller när barn eller unga håller sig undan samt skapa bättre förutsättningar för verkställighet. Kommunen anser dock att kriterierna för när dröjsmål får ske bör förtydligas för att säkerställa en rättssäker och enhetlig tillämpning.

Förutsättningar för vårdens upphörande

Kävlinge kommun tillstyrker förslaget om en tydligare och mer strukturerad prövning av när vård ska upphöra.

Kommunen ser positivt på att barnets bästa ges en mer framträdande betydelse i bedömningen. Samtidigt innebär förslaget att vård ska upphöra när någon av förutsättningarna för fortsatt vård inte längre är uppfylld. Detta kan i vissa fall innebära att vård upphör trots att den ursprungliga problematiken kvarstår i viss omfattning.

Automatisk domstolsprövning vid vård enligt 3 § LVU

Kommunen tillstyrker förslaget.

Kommunen anser att automatisk domstolsprövning vid vård enligt 3 § LVU stärker rättssäkerhetsperspektivet, men vill framhålla att förslaget medför ökade administrativa och ekonomiska konsekvenser.

Vårdplaner och stöd till vårdnadshavare

Kävlinge kommun tillstyrker förslagen.

En tydligare vårdplan och en särskilt utsedd socialsekreterare för vårdnadshavare bedöms kunna stärka delaktighet och förutsättningarna för återförening. Kommunen vill dock uppmärksamma att förslaget kan medföra behov av ytterligare personalresurser eller organisatoriska förändringar.

Umgänge och återförening

Kävlinge kommun tillstyrker förslagen om att stärka barns rätt till umgänge med syskon och andra närstående.

Kommunen delar utredningens bedömning att det inte finns behov av ytterligare lagstiftning om återförening.

Kommunen vill samtidigt uppmärksamma att barns möjligheter att överklaga beslut om umgängesbegränsningar är begränsade samt att förslaget kan leda till fler domstolsprocesser.

Drogtester

Kävlinge kommun tillstyrker förslagen.

Förslagen kan bidra till tryggare och mer rättssäkra bedömningar i frågor om umgänge och vårdens upphörande. Kommunen efterfrågar dock ett tydliggörande av ansvarsfördelningen mellan kommuner och regioner samt hur de ekonomiska konsekvenserna ska hanteras.

Uppföljning av barns situation

Kävlinge kommun tillstyrker förslagen om utökade möjligheter till uppföljning.

Kommunen anser dock att begreppet omfattande insatser bör definieras tydligare för att minska risken för olika tillämpning mellan kommuner.

Skydd för syskon och andra barn i samma hem

Kävlinge kommun tillstyrker förslaget.

Förslaget stärker skyddet för barn som kan befinna sig i en utsatt situation. Kommunen vill samtidigt framhålla att förslaget sannolikt kommer att medföra ökade utrednings- och resursbehov.

Placering på särskilda ungdomshem

Kävlinge kommun tillstyrker utredningens bedömning.

Kommunen anser att frågan om placering på särskilda ungdomshem behöver utredas vidare innan ytterligare lagstiftningsåtgärder övervägs.

Avslutande synpunkter

Kävlinge kommun bedömer att utredningens förslag sammantaget stärker barns rättigheter och rättssäkerheten inom den samhällsvård som ges med stöd av LVU. För att reformerna ska få avsedd effekt behöver dock behovet av reglering samt de ekonomiska och administrativa konsekvenserna för kommunerna beaktas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.